

Uitkomsten controle en overige informatie 2021

Rapportage aan het algemeen en
dagelijks bestuur

Waterschap Hunze en Aa's |
31 mei 2022

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen, Netherlands
Postbus 997
9700 AZ Groningen, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 25 05
ey.com

Het algemeen en dagelijks bestuur van
Waterschap Hunze en Aa's
T.a.v. de heer H. Küpers, secretaris-directeur
Postbus 195
9640 AD VEENDAM

Groningen, 31 mei 2022

REQ6690290/SvdW/ks

Uitkomsten controle en overige informatie 2021

Geachte leden van het algemeen en dagelijks bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2021 van Waterschap Hunze en Aa's waarvan wij het van belang vinden om met u te delen, alsmede de onderwerpen waar wij vanuit wet- en regelgeving verplicht zijn om te rapporteren. In het hoofdstuk Kernpunten uit onze rapportage vindt u:

- ▶ de status van de accountantscontrole;
- ▶ de reikwijdte van de accountantscontrole;
- ▶ de belangrijkste uitkomsten.

In de paragraaf Onze analyse van het resultaat 2021 van het hoofdstuk Uitkomsten jaarrekeningcontrole geven wij onze mening over de kwaliteit van het resultaat en significante transacties en/of ongebruikelijke mutaties op de balans of resultaatrekening.

De paragraaf Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle van het hoofdstuk Uitkomsten jaarrekeningcontrole biedt informatie over de gesignaleerde kernpunten van de controle en overige punten. In de paragrafen daarna gaan wij in op onze onafhankelijkheid en op onze conclusie met betrekking tot het bestuursverslag.

De bijlagen bevatten informatie over onze werkwijze, de reikwijdte van de accountantscontrole en de inzet van deskundigen, de communicatie met u en het management, de kwaliteit van de interne beheersorganisatie en controleverschillen.

Het concept van dit verslag is d.d. 25 april 2022 besproken met de portefeuillehouder FAZ, de secretaris-directeur, het afdelingshoofd PFB, de controller en de beleidsadviseur financiën.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

L.M. de Vries MSc EMA RA

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	4	Aandachtspunten	20
		▶ Aandachtspunten van de auditcommissie	
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	5		
▶ Onze analyse van het resultaat 2021			
▶ Onze analyse van de financiële positie 2021			
▶ Onze analyse van de gehanteerde grondslagen			
▶ Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle			
Kwaliteit beheersorganisatie	15	Bijlagen	23
▶ Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override		▶ Controleaanpak	
▶ Overwegingen met betrekking tot corruptie- en omkopingsrisico's		▶ Communicatie met het dagelijks bestuur en de auditcommissie	
▶ Bevindingen interne beheersing		▶ Jaarverslag	
▶ Automatisering		▶ Onafhankelijkheid	
		▶ Verklaring van verantwoordelijkheden	
		▶ Controleverschillen	
Rechtmatigheidsbeheer	19		

Totaal aantal pagina's in dit rapport: 36

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening	<p>Wij hebben op 31 mei 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2021 van Waterschap Hunze en Aa's met betrekking tot de getrouwheid.</p> <p>Dit betekent dat de jaarrekening van Waterschap Hunze en Aa's naar ons oordeel een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.</p>
Oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	<p>Daarnaast hebben wij op 31 mei 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2021 van Waterschap Hunze en Aa's met betrekking tot de rechtmatigheid.</p> <p>Dit betekent dat wij van oordeel zijn dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap.</p>
Definitief opmaken jaarrekening	De jaarrekening is definitief opgemaakt in de vergadering van het dagelijks bestuur van 31 mei 2022.
Bijzonderheden ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van Waterschap Hunze en Aa's gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT. Wij concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
Controleverschillen	Ten aanzien van de jaarrekening 2021 resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot getrouwheid. Voorts zijn naar aanleiding van onze controle geen materiële controleverschillen gecorrigeerd. Wel is een financiële rechtmatigheidsfout geconstateerd van in totaal € 347.000, deze fout blijft echter onder de goedkeuringstolerantie voor rechtmatigheid van € 920.000.
Jaarverslag	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Waterschapsbesluit en de Waterschapswet is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het waterschap en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2021

Voordelig resultaat nader besproken

Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2021 bedraagt € 9.590.000 voordelig ten opzichte van een begroot saldo van € 1.228.000 voordelig.

Het resultaat over 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting			
Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting 2021	Realisatie 2021	Afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting
Totale lasten	94.796	92.858	1.938
Totale baten	95.525	101.968	6.443
Totaal saldo van baten en lasten	729	9.110	8.381
Mutaties in reserve	499	480	(19)
Gerealiseerd resultaat	1.228	9.590	8.362

Kwaliteit van het resultaat

In hoofdstuk 2 van het jaarverslag is een uitgebreide analyse opgenomen van het resultaat ten opzichte van de gewijzigde begroting (en najaarsrapportage).

De belangrijkste en meest opvallende posten welke leiden tot de afwijking van € 8.362.000 ten opzichte van het resultaat zoals verantwoord in de gewijzigde begroting (in de najaarsrapportage), kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving afwijking	Voordelig	Nadelig
Bedragen x € 1.000		
1. Subsidies en bijdragen van derden	5.081	
2. Personeelskosten en -baten	359	
3. Diensten/onderhoud door derden en bijdragen aan derden	1.379	
4. Opbrengsten werken en diensten voor derden		(262)
5. Waterschapsbelastingen	1.440	
6. Energiekosten		(233)
7. Overige	598	
Totaal	8.857	(495)
Per saldo	8.362	

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2021

Toelichting kwaliteit van het resultaat

Begrotingsbeheer

Het verantwoorde resultaat en afwijkingen ten opzichte van de begroting en eerdere verslaggevingsjaren zijn goed toegelicht in het jaarverslag (pagina 42 en verder).

Uw begrotingsbeheer

Naar onze mening zou de afwijking tussen gerealiseerd resultaat en (gewijzigd) begroot resultaat circa 0%-3% van de gerealiseerde lasten mogen bedragen, dat wil zeggen tussen € 0 en € 2,8 miljoen.

De afwijking tussen gerealiseerd resultaat en (gewijzigd) begroot resultaat bedraagt ongeveer € 8,36 miljoen, zijnde 8,9% van de gerealiseerde lasten. In hoofdstuk 2 van het jaarverslag is een nadere analyse van de afwijking tussen het gerealiseerd resultaat en de begroting (zowel primitief als gewijzigd) opgenomen. Daaruit blijkt dat deze afwijking met name wordt veroorzaakt door hogere bijdragen van derden, hogere belastingopbrengsten en lagere lasten uit hoofde van diensten en bijdragen aan derden. De hogere bijdragen van derden worden grotendeels veroorzaakt door de aan het boekjaar 2021 toe te rekenen Nedmag-vergoeding van € 5,1 miljoen die nader toegelicht is op pagina 55 van het jaarverslag.

Indien eerdergenoemde bijdrage van Nedmag buiten beschouwing wordt gelaten, en rekening houdende met de bijzondere situatie (COVID-19) waarmee uw waterschap het afgelopen boekjaar werd geconfronteerd, zijn wij van mening dat het prognosticerend vermogen van uw waterschap nog immer op orde is.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

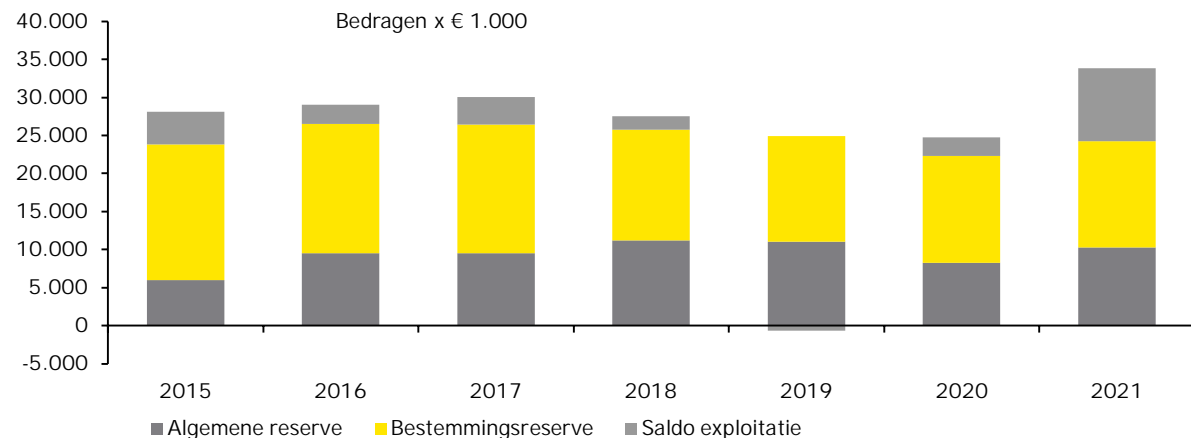
Onze analyse van de financiële positie 2021

Analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Uw financiële positie ultimo 2021 is in vergelijking met 2020 verbeterd, het eigen vermogen neemt toe terwijl het balanstotaal op vergelijkbaar niveau blijft. De toename van het eigen vermogen is het gevolg van onttrekkingen aan de bestemmingsreserves (€ 1,0 miljoen), dotaties aan de bestemmingsreserves (€ 0,9 miljoen), de aanwending van de algemene reserve Watersysteembeheer (€ 0,3 miljoen) en het exploitatieresultaat (€ 9,6 miljoen). De toename van de algemene reserves vloeit voort uit de bestemming van het positieve exploitatieresultaat 2020.

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per jaareinde 2021 volgens de jaarrekening € 33,8 miljoen (2020: 24,7 miljoen) en heeft zich vanaf 2015 als volgt ontwikkeld:

Van de totale reserves ter hoogte van € 33,8 miljoen is € 10,3 miljoen opgenomen als algemene reserve, dit staat ter vrije beschikking aan de organisatie. Per saldo is gedurende 2021 € 0,5 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het te bestemmen resultaat (€ 9,6 miljoen positief) de mutatie van het eigen vermogen van € 9,1 miljoen positief.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie 2021

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, dat informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2021 is gevoerd.

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen over de afgelopen jaren (na voorgestelde bestemming van het resultaat).

Weerstandsvermogen bedragen x € 1.000	Minimum	1 januari 2022	1 januari 2021	1 januari 2020
Watersysteembeheer	1.806	10.694	8.608	8.968
Zuiveringsbeheer	667	4.096	1.983	1.407
Totaal weerstandsvermogen (na resultaatbestemming)	2.473	14.790	10.591	10.375
Bestemmingsreserves		19.041	14.130	13.872
Totaal eigen vermogen		33.830	24.721	24.247
Balanstotaal		253.464	252.849	258.211

Rekening houdende met de intern geformuleerde risico's en het daaruit voortvloeiende intern bepaalde minimum weerstandsvermogen, is de beschikbare weerstandscapaciteit van voldoende niveau.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Kwaliteit jaarverslag

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit is opgesteld en verenigbaar is met de jaarrekening. Verder hebben wij vastgesteld dat de verplichte paragrafen zijn toegevoegd. Voorts zijn toelichtingen ten aanzien van de ontwikkelingen inzake Corona toegevoegd, zie verder op pagina 14 van dit verslag.

Eerste toepassing of stelselwijziging

In het boekjaar 2021 was geen sprake van een eerste toepassing van verslaggevingsregels of stelselwijzigingen.

Materiële alternatieve verwerkingswijzen

Met betrekking tot specifieke transacties rapporteren wij ten minste over de aan de transacties ten grondslag liggende feiten, de betrokken jaarrekeningposten en de toepasbaarheid op de transactie van de door het waterschap gehanteerde verslaggevingsgrondslagen. Wij informeren u voorts over alternatieve verwerkingswijzen en de redenen en uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen. Indien een door de cliënt gekozen grondslag niet onze voorkeur heeft, bespreken wij met het bestuur waarom deze keuze is gemaakt en waarom deze niet onze voorkeur heeft.

Gedurende het boekjaar 2021 was er geen sprake van materiële alternatieve verwerkingswijzen.

Verslaggeving over ongebruikelijke transacties/controversiële aangelegenheden

Ten aanzien van dit onderwerp zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Significante schattingsposten

Ten aanzien van dit onderwerp wordt verwezen naar pagina 10 (inzake voorzieningen) en pagina 11 (inzake voorziening dubieuze debiteuren).

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Voorziening wachtgeld/pensioenen (€ 1,6 miljoen)			Voorziening personeel voormalig Hefpunt (€ 0,3 miljoen)		
Voorziening wachtgeld is betrouwbaar ingeschat			Voorziening personeel voormalig Hefpunt is betrouwbaar ingeschat		
<p>Waterschap Hunze en Aa's heeft per 31 december 2021 een voorziening ten bedrage van € 0,9 miljoen verantwoord voor in rechte afdwingbare verplichtingen voortvloeiende uit een aantal wachtgeld- en pensioenregelingen ten aanzien van haar voormalig personeel en bestuurders. Onderdeel van deze voorziening is de verplichting ten bedrage van € 465.000 uit hoofde van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) inzake voormalige bestuurders. De omvang van de voorziening is berekend door uitvoeringsinstelling APG op basis van het toegekende recht op Appa en de daaruit voortvloeiende inschatting van de toekomstige uitstroom van middelen.</p> <p>Wij hebben de berekening van deze voorziening, alsmede de daarbij gehanteerde parameters en veronderstellingen getoetst en concluderen dat deze voorziening, rekening houdende met op dit moment bekende feiten en omstandigheden, betrouwbaar is ingeschat en verantwoord in de jaarrekening 2021.</p>			<p>Ook heeft Waterschap Hunze en Aa's per 31 december 2021 een voorziening verantwoord ten bedrage van € 255.000 uit hoofde van een door de voormalig GR Hefpunt overgedragen verplichting aan voormalig personeel.</p> <p>Op 2 november 2018 heeft de liquidatie van de GR Hefpunt plaatsgevonden. Hierbij is besloten dat de nog niet-afgewikkelde voorziening oud personeel bij Waterschap Hunze en Aa's wordt ondergebracht.</p> <p>De voorziening is overgenomen en is bij de liquidatie van Hefpunt omgezet op een vordering op de andere twee waterschappen.</p> <p>Wij hebben de berekening van deze voorziening, alsmede de daarbij gehanteerde parameters en veronderstellingen getoetst en concluderen dat deze voorziening, rekening houdende met op dit moment bekende feiten en omstandigheden, betrouwbaar is ingeschat en verantwoord in de jaarrekening 2021.</p>		
Voorziening Wachtgeld/pensioenen voormalig personeel en bestuur (bedragen x € 1.000)	Verloop in 2021	Verloop in 2020	Voorziening personeel voormalig Hefpunt (bedragen x € 1.000)	Verloop in 2021	Verloop in 2020
Stand voorziening 1 januari	1.579	2.291	Stand voorziening 1 januari	334	422
Rentebijdriving	39	57	Rentebijdriving	8	11
Dotatie	-	-	Dotatie (waaronder indexatie)	-	-
Bestedingen	(284)	(489)	Bestedingen	(94)	(92)
Saldo vrijval en dotatie	(401)	(280)	Overige mutaties	7	(7)
Stand per 31 december	933	1.579	Stand per 31 december	255	334

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Belastingopbrengsten- en debiteuren

Belastingopbrengsten worden volledig verantwoord in de exploitatierekening

Voor een nadere toelichting op de belastingopbrengsten verwijzen wij naar hoofdstuk 3 van de jaarrekening en paragraaf 3e inzake waterschapsbelastingen.

De belastingopbrengsten worden geïnd door Gemeenschappelijke Regeling Noordelijk Belastingkantoor. Er is op 25 februari 2022 een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de belastingverantwoording 2021 van Waterschap Hunze en Aa's.

De controlewerkzaamheden ten aanzien van de belastingopbrengsten en debiteuren zijn uitgevoerd in overeenstemming met de controleaanpak die onderling tussen EY en Astrium Overheidaccountants (Astrium) is afgestemd. Wij hebben het werk van Astrium in het kader van onze controle van de jaarrekening van het waterschap beoordeeld en hebben geconcludeerd dat wij daarop kunnen steunen.

In achtneming van onze rapporteringstolerantie, zijn naar aanleiding van de door Astrium uitgevoerde controle op de juistheid van de kwijtscheldingen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die nadere toelichting behoeven in dit verslag.

Voorziening dubieuze debiteuren

Voorziening voor oninbare debiteuren is betrouwbaar ingeschat

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt van de inbaarheid van de belastingdebiteuren. Ten aanzien van ingeschatte oninbare debiteuren is ultimo 2021 een voorziening dubieuze belastingdebiteuren ten bedrage van (in totaal) € 1.200.000 opgenomen. Dit is 5,7% van de openstaande en nog op te leggen belastingdebiteuren (ultimo 2020 4,7%). Wij kunnen ons vinden in de door u gemaakte inschatting van de inbaarheid van de ultimo 2021 verantwoorde debiteuren en de daaruit voortvloeiende verantwoorde voorziening dubieuze debiteuren.

Verloop debiteuren in 2021	2021	2020 en ouder	Totaal
Primo 2021	nihil	23.374	23.374
Opgelegd in 2021	88.398	2.817	91.215
Kwijtscholden en oninbaar in 2021	(2.280)	(718)	(2.997)
Geïnd in 2021	(70.896)	(21.741)	(92.637)
Overige mutaties	nihil	16	16
Ultimo 2021 - bruto	15.222	3.749	18.971
Nog op te leggen minus kwijtschelding			2.137
Voorziening oninbaarheid			(1.200)
Ultimo 2021 - netto			19.908

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Bijdragen van derden	Naleving Europese aanbestedingsregels
Verantwoording van de opbrengst uit hoofde van compensatie van bodemdaling als gevolg van zoutwinning	Financiële rechtmatigheidsfout geconstateerd ten aanzien van de naleving van de Europese aanbestedingsregels
<p>In 2021 is het waterschap tot overeenstemming gekomen met Nedmag over de manier waarop de gevolgen van Nedmag's zoutwinning gecompenseerd zullen worden. Deze overeenkomst is feitelijk een aanvulling op de reeds bestaande overeenkomst d.d. 16 december 2002 tussen Nedmag, het waterschap en de gemeenten Veendam en Menterwolde (in 2018 opgegaan in de gemeente Midden-Groningen). In 2021 is afgesproken dat Nedmag in de jaren 2021 tot en met 2030 een jaarlijkse vergoeding zal betalen voor de door het waterschap te maken kosten voor de reeds ontstane en verdere te verwachten bodemdaling ten gevolge van de zoutwinning door Nedmag. Het waterschap heeft, op basis van de tot en met ultimo 2021 reeds gerealiseerde bodemdaling, recht op een vergoeding van € 5,10 miljoen. Daarvan is eind 2021 € 2,55 miljoen betaald door Nedmag, de overige € 2,55 miljoen staat als vordering op de balans per 31 december 2021. In 2021 is € 0,05 miljoen aan kosten uit hoofde van de gevolgen van de bodemdaling gerealiseerd door het waterschap. De reeds ontvangen en nog te ontvangen vergoedingen van Nedmag zien toe op kosten van exploitatie, onderhoud en eventuele toekomstige vervanging van bestaande werken en (voorzien) nieuwe werken. Daarom heeft het waterschap aan haar dagelijks bestuur voorgesteld om de betreffende vergoedingen telkens, in overeenstemming met de toerekening van de vergoedingen aan boekjaren (in overeenstemming met realisatie van bodemdaling), toe te voegen aan een te vormen bestemmingsreserve (afkoopsom bodemdaling zoutwinning) om daar vervolgens de in de toekomst te maken kosten uit te onttrekken. Dit voorstel zal ook voorgelegd worden aan het algemeen bestuur, zoals ook toegelicht op pagina 55 en pagina 123 van het jaarverslag.</p>	<p>Naar aanleiding van onze controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels hebben wij een financiële rechtmatigheidsfout geconstateerd ten aanzien van de inkoop van diesel. Voor deze inkoop bestond een inkoopcontract met een einddatum (na verlengingen) van 30 juni 2021. Het initiëren van de Europese aanbesteding over de periode na deze einddatum heeft meer tijd gekost dan vooraf ingeschat vanwege de wens van het waterschap om aanvullende duurzaamheidsvereisten op te nemen in de aanbesteding. Het waterschap heeft zelf ook geconstateerd dat de betreffende Europese aanbesteding niet tijdig kon worden uitgezet en heeft daarom in overeenstemming met haar interne procedures de in te kopen diesel over de periode van 30 juni 2021 tot en met 31 december 2021 onderhands aanbesteed nadat daartoe formele goedkeuring is gegeven door de secretaris-directeur. De Europese aanbesteding van de inkoop vanaf 1 januari 2022 is vervolgens aangekondigd op 24 september 2021 en gesloten op 5 november 2021.</p> <p>In de periode van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2021 is € 347.000 besteed uit hoofde van de inkoop van diesel. Deze inkoop had Europees aanbesteed moeten worden en leidt derhalve tot een financiële rechtmatigheidsfout van € 347.000. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden schatten wij in dat de totale impact van onontdekte (mogelijke) aanbestedingsfouten en de impact van bovengenoemde ontdekte (en niet meer te corrigeren) aanbestedingsfout geringer is dan onze goedkeuringstolerantie voor fouten van afgerond € 920.000. Deze fout heeft daarom geen invloed op ons oordeel.</p>

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Wet Normering Topinkomens (WNT)	Kasgeldlimiet
Over 2021 is voldaan aan de WNT; toelichting op de WNT in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen	Wet Fido inzake kasgeldlimiet is nageleefd
<p>Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.</p> <p>Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.</p> <p>In het kader van de jaarrekening 2021 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.</p> <p>In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel n en o Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen. Dit hebben wij in onze controleverklaring ook kenbaar gemaakt in een paragraaf overige aangelegenheden.</p>	<p>De kasgeldlimiet houdt in dat een bepaald percentage van het totaal van de brutolasten opgenomen in de begroting van het boekjaar (voor waterschappen: 23%) met kort geld mag worden gefinancierd (conform de Wet Financiering Decentrale Overheden, hierna Wet Fido).</p> <p>Op basis van de begroting 2021 (geldend op 1 januari van het boekjaar) van het waterschap mag circa € 21,8 miljoen met kort geld worden gefinancierd. De kortlopende schuld bij de Nederlandse Waterschapsbank ultimo 2021 is nihil (2020: € 17,2 miljoen). Daarmee wordt de kasgeldlimiet per balansdatum niet overschreden. Ook gedurende het boekjaar (per kwartaal) was geen sprake van overschrijdingen van de kasgeldlimiet.</p>

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Overige ontwikkelingen in en na afloop van het boekjaar

Ontwikkelingen omtrent Corona en de oorlog in Oekraïne

De ontwikkelingen rondom het Corona (COVID-19) virus hebben in 2020 en 2021 onzekerheden met zich mee gebracht. Uw organisatie heeft diverse maatregelen getroffen om de dienstverlening door te laten gaan en de gevolgen van het virus zijn tot nu toe beperkt geweest voor uw waterschap.

In februari 2022 werd Oekraïne binnengevallen door Russische troepen. De EU (waaronder Nederland) heeft Rusland verschillende sancties opgelegd en heeft het betalingsverkeer van en naar Rusland enigszins beperkt. Daarnaast heeft de oorlog tot enorme maatschappelijke verontwaardiging geleid en wordt handelen met Rusland of Russische personen afgekeurd en kan dit tot negatieve publieke media aandacht leiden. Voorts heeft deze gebeurtenis forse impact op prijzen van energie, grondstoffen en andere goederen. Uw waterschap heeft een inschatting gemaakt van de gevolgen van de toegenomen energieprijzen op haar toekomstige exploitatie en deze verwerkt in haar voorjaarsrapportage 2022 en meerjarenraming 2023-2026.

Ten aanzien van gebeurtenissen na balansdatum merken wij op dat op dit moment geen sprake is van feiten of omstandigheden die aanleiding geven tot aanpassing van het verantwoorde resultaat 2021 of het vermogen per 31 december 2021. Omdat de liquiditeits- en vermogenspositie van Waterschap Hunze en Aa's per 31 december 2021 als gezond wordt beschouwd en een groot deel van de toekomstige inkomsten van het waterschap voortvloeit uit stabiele belastingopbrengsten, schat het bestuur van Waterschap Hunze en Aa's in dat op dit moment geen sprake is van onzekerheid omtrent de continuïteit van de organisatie. Wij kunnen ons vinden in deze inschatting.

De jaarrekening en de daarbij behorende controleverklaring is een momentopname en de situatie verandert van dag tot dag. Waterschap Hunze en Aa's heeft daarom een nadere toelichting van de huidige situatie inzake Corona en de oorlog in Oekraïne (in samenhang met inflatiegevolgen) opgenomen in haar jaarverslag (op pagina 96 van de jaarstukken) en in de toelichting op de jaarrekening (op pagina 111 van de jaarstukken). Wij kunnen ons vinden in deze toelichtingen.

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override

Fraude en de naleving van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en het ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Gesignaleerde frauderisico's	Op frauderisico's gerichte beheersingsmaatregelen	Systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en bijbehorende bevindingen
Doorbreking van de beheersmaatregelen door het management of hogere functielagen (management override) bij het bepalen van de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren.	Funciescheidingen in het managementteam/dagelijks bestuur en toezicht door het algemeen bestuur. Periodieke interne en externe (NBK) rapportages met focus op belangrijke prestatie-indicatoren, resultaatontwikkeling, et cetera. Integriteitsregelingen, waaronder klokkenluidersregeling.	Integrale analyse van grootboekmutaties. Controles van aannames/veronderstellingen op basis van wet- en regelgeving, benchmarks, externe informatie, historische ontwikkelingen, verbandscontroles, ontwikkeling van debiteurenposities per heffingsjaar et cetera.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren het algemeen bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben.

Gedurende de controle zijn geen feiten of omstandigheden gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving of statuten, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Kwaliteit beheersorganisatie

Overwegingen met betrekking tot corruptie- en omkopingsrisico's

Corruptie-en omkopingsrisico's

De afgelopen periode is, mede door een aantal incidenten (ook in het noorden van Nederland), de aandacht voor corruptie- en omkopingsrisico's toegenomen.

Dit betekent dat organisaties, waaronder uw waterschap, periodiek stil zouden moeten staan bij de vraag op welke wijze dit soort risico's aan de orde kunnen zijn en op welke wijze deze risico's beheerst zouden moeten worden.

Wij constateren dat u diverse maatregelen ten aanzien van het waarborgen van integriteit hebt geïmplementeerd, onder meer in de vorm van soft controls, waaronder een klokkenluidersregeling en een vertrouwenspersoon voor het kunnen melden van ongewenst gedrag. Daarnaast heeft u een gedegen aanbestedingsproces ingericht, teneinde passende invulling te geven aan het mitigeren van deze risico's middels concrete interne beheersactiviteiten.

Wij hebben als onderdeel van onze controle de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten aanzien van de jaarrekening te mitigeren:

- ▶ Controle naleving Europese aanbestedingsregels op basis van geregistreerde verplichtingen per crediteur en betreffende (aanbestedings)dossiers.
- ▶ Analyse van alle in het boekjaar geregistreerde grootboekregels, specifiek ten aanzien van bijzondere boekingscombinaties met betrekking tot bijvoorbeeld kas- en bankmutaties.

Naar aanleiding van bovengenoemde werkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd anders dan reeds toegelicht op pagina 12 (ten aanzien van de naleving van Europese aanbestedingsregels).

Kwaliteit beheersorganisatie

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

In ons rapport inzake Uitkomsten tussentijdse controle 2021, uitgebracht aan het dagelijks bestuur op 15 december 2021, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van onze tussentijdse controle 2021 opgenomen.

Wij hebben geconstateerd dat binnen de organisatie sprake is van een hoge mate van controlebewustzijn en dat de interne beheersing van goed niveau is.

Kwaliteit beheersorganisatie

Automatisering

Automatisering in het kader van onze controle

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.

Het proces met betrekking tot het beheer van informatietechnologie (ten aanzien van de voor onze controle van belang zijnde applicaties) hebben wij overigens ingeschat als zijnde niet effectief in het kader van onze jaarrekeningcontrole. Het dagelijks bestuur heeft, op basis van een kosten-/batenanalyse, een bewuste keuze gemaakt ten aanzien van het niet formeel inrichten c.q. het niet formeel vastleggen van de algemene ICT-beheersmaatregelen. Hierbij hebben de volgende overwegingen meegespeeld:

- ▶ Relatief beperkte omvang van de ICT-afdeling en hoeveelheid gebruikers (van de voor onze controle van belang zijnde applicaties).
- ▶ Relatief beperkt aantal wijzigingen in ICT gedurende het jaar.

Omdat een deel van de algemene ICT-beheersmaatregelen niet formeel is ingericht c.q. niet formeel is vastgelegd binnen uw organisatie, hebben wij in het kader van onze jaarrekening controle geen gebruikgemaakt van deze algemene ICT-beheersmaatregelen ten aanzien van het mitigeren van de voor onze controle van belang zijnde ICT-risico's. Om die reden hebben wij deze beheersmaatregelen niet getest en hebben wij gekozen voor een andere controleaanpak. Dit betekent onder meer dat wij IT-aspecten van interne beheersmaatregelen en de betrouwbaarheid vanuit applicaties verkregen lijstwerk op een andere wijze hebben gecontroleerd.

Wij merken op dat de keuze om, in het kader van onze jaarrekeningcontrole, niet te steunen op de algemene ICT-beheersmaatregelen geen afbreuk doet aan de geautomatiseerde gegevensverwerking van uw waterschap en bevestigen dat onze jaarrekeningcontrole geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht heeft gebracht.

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting. Wij hebben geen overschrijdingen geconstateerd ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw waterschap heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. In 2018 is door het dagelijks bestuur van het waterschap de kadernota "Misbruik en Oneigenlijk Gebruik" geactualiseerd en vervolgens vastgesteld door het algemeen bestuur. In de nota zijn de belangrijkste risicogebieden beschreven welke gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik, het gevoerde beleid hierop en bijbehorende beheersmaatregelen in de organisatie.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag. Rekening houdende met intern geformuleerde risico's en het daaruit voortvloeiende intern bepaalde minimum weerstandsvermogen, is de beschikbare weerstandscapaciteit van voldoende niveau.

Aandachtspunten

Aandachtspunten van de auditcommissie

Aandachtspunten van de auditcommissie

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van Waterschap Hunze en Aa's en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. De auditcommissie heeft ons de volgende specifieke controlepunten meegegeven ten aanzien van de controle 2021:

- ▶ Aandacht voor de inbaarheid van gelden uit de voorgaande jaren en met name 2018/2019.
- ▶ De impact van Corona met betrekking tot inningen voor het NBK.
- ▶ Nadere informatie over ICT en cybersecurity bij het waterschap en in samenhang met het NBK in relatie tot de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.
- ▶ Naar aanleiding van het bestuursvoorstel Analyse ambities, investeringen en realisatiepotentieel kritisch kijken of de organisatie dit financieel aan kan en hier aan toe is.
- ▶ De werkelijke status van de rol van het waterschap in de VKA na 1 januari 2022 vanuit het perspectief vanuit de jaarrekening.
- ▶ Voorbereiding op implementatie van de wijzigingen van de rechtmatigheidsverantwoording voor waterschappen per 2025.
- ▶ Een beeld van de opzet van de (onderhouds)begroting en de samenhang tussen de diverse RWZI's.

Op de navolgende pagina's wordt nader ingegaan op de opvolging van deze punten.

Aandachtspunten

Aandachtspunten van de auditcommissie

Aandacht voor de inbaarheid van gelden uit de voorgaande jaren en met name 2018/2019

Wij verwijzen naar pagina 11 voor een nadere uiteenzetting van onze controle van de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren. De totale (belasting) debiteurenpositie ontstaan in voorgaande jaren (2020 of eerder) bedraagt ultimo 2021 € 3,8 miljoen (waarvan € 2,4 miljoen toeziet op 2019 of eerder), een afname van € 0,4 miljoen ten opzichte van de verantwoorde positie ultimo 2020 (ten aanzien van debiteuren ontstaan in 2019 of eerder).

De impact van Corona met betrekking tot inningen voor het NBK

Wij verwijzen naar pagina 11 voor een nadere uiteenzetting van onze controle van de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren. De impact van Corona op de inningen voor het NBK is tot op heden beperkt.

Nadere informatie over ICT en cybersecurity bij het waterschap en in samenhang met het NBK in relatie tot de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

In 2021 hebben zich binnen uw waterschap geen cyberincidenten voorgedaan. Wel was binnen uw waterschap sprake van een tijdelijke verhoging van cyberrisico's als gevolg van een beveiligingslek. Hierop is adequaat gereageerd door een aantal systemen tijdelijk los te koppelen van internet en te voorzien van de nieuwste software.

Ten aanzien van het NBK hebben wij in mei 2022 inlichtingen ingewonnen bij Astrium. Naar aanleiding daarvan is vastgesteld dat er tot en met de datum van de in maart 2022 door Astrium afgegeven controleverklaring inzake de belastingverantwoording 2021 geen sprake is geweest van cyberincidenten en/of datalekken.

NBK heeft de intentie om in 2022 een simulatie van een cyberincident uit te voeren, deze simulatie heeft tot op heden nog niet plaatsgevonden als gevolg van personele wisselingen. NBK beschikt sinds kort over een nieuwe "Chief Information Security Officer" (CISO), die de intenties nader zal vertalen naar concrete plannen (inclusief een calamiteitenplan). Verder zijn ten aanzien van dit onderwerp geen nieuwe ontwikkelingen of inzichten te delen ten opzichte van hetgeen reeds beschreven in ons verslag Uitkomsten tussentijdse controle 2021 d.d. 15 december 2021.

Aandachtspunten

Aandachtspunten van de auditcommissie

Naar aanleiding van het bestuursvoorstel Analyse ambities, investeringen en realisatiepotentieel kritisch kijken of de organisatie dit financieel aan kan en hier aan toe is
Ten aanzien van dit onderwerp zijn geen nieuwe ontwikkelingen of inzichten te delen ten opzichte van hetgeen reeds beschreven in ons verslag Uitkomsten tussentijdse controle 2021 d.d. 15 december 2021.

De werkelijke status van de rol van het waterschap in de VKA na 1 januari 2022 vanuit het perspectief vanuit de jaarrekening
Ten aanzien van dit onderwerp zijn geen nieuwe ontwikkelingen of inzichten te delen ten opzichte van hetgeen reeds beschreven in ons verslag Uitkomsten tussentijdse controle 2021 d.d. 15 december 2021.
Het waterschap is op dit moment nog in overleg met andere belanghebbenden, waaronder de provincie. Onderdeel van overleg zijn onder meer de kosten voor het onderzoeken van de asbestleiding van circa 30 kilometer.

Vorbereiding op implementatie van de wijzigingen van de rechtmatigheidsverantwoording voor waterschappen per 2025
Ten aanzien van dit onderwerp zijn geen nieuwe ontwikkelingen of inzichten te delen ten opzichte van hetgeen reeds beschreven in ons verslag Uitkomsten tussentijdse controle 2021 d.d. 15 december 2021.

Een beeld van de opzet van de (onderhouds)begroting en de samenhang tussen de diverse RWZI's
Ten aanzien van dit onderwerp zijn geen nieuwe ontwikkelingen of inzichten te delen ten opzichte van hetgeen reeds beschreven in ons verslag Uitkomsten tussentijdse controle 2021 d.d. 15 december 2021.

Bijlagen

Controleaanpak	24
Communicatie met het dagelijks bestuur en de auditcommissie	30
Jaarverslag	31
Onafhankelijkheid	32
Verklaring van verantwoordelijkheden	34
Controleverschillen	36

Bijlage – Controleaanpak

Controleaanpak en -uitvoering

Controleaanpak en – uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit van onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de verbijzonderde interne controle en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management, de auditcommissie en het dagelijks bestuur over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal aandachtspunten voor de jaarrekening 2021 onderkend:

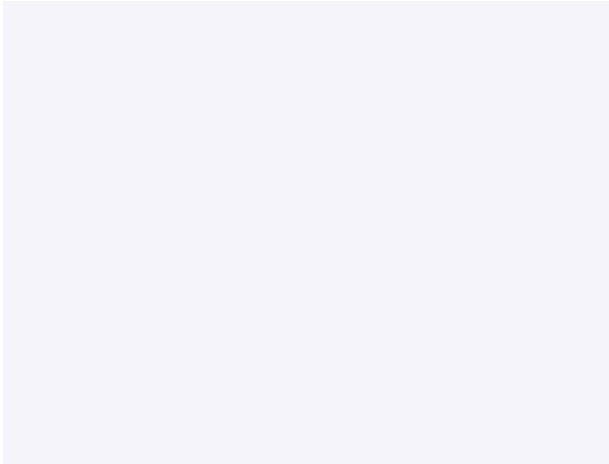
- ▶ Financiële positie en kwaliteit resultaat.
- ▶ Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening, in het bijzonder ten aanzien van voorzieningen.
- ▶ (Financiële) rechtmatigheid.
- ▶ Naleving en verantwoording van de Wet normering topinkomens (WNT).
- ▶ Naleving Europese aanbestedingsregels.
- ▶ Heffing en invordering van de belastingen door Gemeenschappelijke Regeling Noordelijk Belastingkantoor (inclusief controle daarvan door de huisaccountant van het NBK: Astrium) en verantwoording van de belastingopbrengsten in de exploitatierekening.
- ▶ Verbonden partijen.

Wij rapporteren u over onze werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van onze aandachtspunten in dit accountantsverslag.

Ten opzichte van de onderwerpen genoemd in ons rapport Uitkomsten tussentijdse controle 2021, hebben wij geen wijzigingen aangebracht.

Bijlage – Controleaanpak

Verbonden partijen en significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Verbonden partijen

Ten aanzien van verbonden partijen bevestigen wij dat geen sprake was van:

- ▶ geen/ontoereikende toelichting in de jaarrekening en/of paragraaf Verbonden partijen van verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen;
- ▶ significante transacties met verbonden partijen die niet correct zijn geautoriseerd en een indicatie voor fraude kunnen zijn;
- ▶ meningsverschil met het dagelijks bestuur inzake de verwerking en toelichting van significante transacties met verbonden partijen;
- ▶ niet-naleven van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Bijlage – Controleaanpak

Rechtmatigheid

Onze aanpak ten aanzien van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2021 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol 2018 van Waterschap Hunze en Aa's. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ Het rechtmatigheidsbeheer
- ▶ De naleving van het voorwaardencriterium
- ▶ De begrotingsrechtmatigheid
- ▶ De kredieten
- ▶ Mutaties in de reserves
- ▶ Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium
- ▶ De niet-financiële beheershandelingen

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het algemeen bestuur autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het algemeen bestuur. Door een goede inrichting van de planning- en controlcyclus zorgt het dagelijks bestuur er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit daarover kan nemen.

Bijlage – Controleaanpak

Rechtmatigheid

Indien budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan het algemeen bestuur, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid en of deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door het algemeen bestuur worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting. Wij hebben geen overschrijdingen op programmaniveau geconstateerd.

Bijlage – Controleaanpak

Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De met u afgesproken goedkeurings-en rapporteringstoleranties

De goedkeuringstolerantie is vastgesteld door het dagelijks bestuur en vervolgens ter besluitvorming gebracht van het algemeen bestuur. Op 14 februari 2018 is het normenkader vastgesteld, ten aanzien van de totstandkoming van de toleranties zijn vanaf dat moment geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2021 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 920.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 2.760.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Hierbij dient overigens tevens rekening te worden gehouden met het risico op niet-ontdekte fouten. Wij voeren namelijk geen integrale controle uit maar maken bijvoorbeeld gebruik van deelwaarnemingen.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, bedraagt € 92.000 voor fouten en € 276.000 voor onzekerheden.

Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Bijlage – Controleaanpak

Samenwerking met andere accountants en inzet van deskundigen

Samenwerking met verbijzonderde interne controle

Voor de jaarrekening van Waterschap Hunze en Aa's maken wij gebruik van de werkzaamheden uitgevoerd door de interne controlefunctionaris. Gegeven de vereisten opgenomen in de Nederlandse controlestandaarden inzake het kunnen steunen op de werkzaamheden van verbijzonderde interne controles, hebben wij deze werkzaamheden integraal gereviewd.

Voorts hebben wij de uitkomsten van de door Astrium uitgevoerde controle van de belastingopbrengsten, zoals in het boekjaar 2021 is geïnd door GR Noordelijk Belastingkantoor, betrokken bij onze controle van Waterschap Hunze en Aa's.

Inschakeling van specialisten

Wij hebben geen gebruikgemaakt van interne specialisten.

Inschakeling van externe deskundigen

Het controleteam heeft geen gebruikgemaakt van externe deskundigen.

Bijlage – Communicatie met het dagelijks bestuur en de auditcommissie

Ten aanzien van het boekjaar 2021 hebben wij vergaderingen bijgewoond van de auditcommissie en besprekingen gevoerd met de portefeuillehouder FAZ, als de vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur.

Deze vergaderingen/besprekingen betroffen:

- ▶ 22 september 2021 (auditcommissie): tijdens deze bijeenkomst is de controleaanpak besproken, alsmede de aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2021.
- ▶ 14 december 2021 (de portefeuillehouder FAZ, als de vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur): tijdens deze bijeenkomst is ons rapport Uitkomsten tussentijdse controle 2021 besproken.
- ▶ 26 januari 2022 (auditcommissie): tijdens deze bijeenkomst is ons rapport Uitkomsten tussentijdse controle 2021 besproken.
- ▶ 25 april 2022 (de portefeuillehouder FAZ, als de vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur): tijdens deze bijeenkomst zijn de uitkomsten van onze controle besproken.

Inleiding

In het kader van onze controle van de jaarrekening is het onze taak om na te gaan of het jaarverslag voldoet aan de voorschriften van de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit en of het verenigbaar is met de jaarrekening, en ook om na te gaan of het jaarverslag, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het waterschap en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

Vereisten jaarverslag

Uw jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording, de voortgang coalitieakkoord, het verslag ter verantwoording van het financieel beheer, de paragrafen en overige informatie. Het Waterschapsbesluit bepaalt nadere voorschriften voor het jaarverslag.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van het waterschap bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast dient in het jaarverslag de verwachte gang van zaken te worden opgenomen. Ten aanzien van het gebruik van financiële instrumenten door het waterschap worden de doelstellingen en het beleid van het waterschap inzake risicobeheer vermeld.

Bijlage - Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ Langdurige betrokkenheid
- ▶ Samenloop van dienstverlening
- ▶ Geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2014 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders. Waterschap Hunze en Aa's is overigens geen OOB (Organisatie van Openbaar Belang).

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ L.M. de Vries MSc RA, betrokken vanaf boekjaar 2021;
- ▶ drs. S. van der Weij RA, betrokken vanaf boekjaar 2015.

Bijlage - Onafhankelijkheid

Dit betekent dat het team voldoet aan de onafhankelijkheidsvoorschriften.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's, zoals Waterschap Hunze en Aa's, is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is of;
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is of;
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid voor zover die de wettelijke grens te boven gaan. Wij bevestigen hierbij dat geen sprake was van verstrekte- of ontvangen giften of geschenken die het wettelijke grensbedrag te boven gaan.

Bijlage – Verklaring van verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2021 van Waterschap Hunze en Aa's gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het in Nederland geldende Waterschapsbesluit. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 109 tweede lid van de Waterschapswet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en het ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna: onregelmatigheden) berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Bijlage – Verklaring van verantwoordelijkheden

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het hoofdstuk Kwaliteit beheersorganisatie, onderdeel Overwegingen met betrekking tot fraude en het risico op management override van dit verslag.

Letter of representation

Wij hebben het dagelijks bestuur gevraagd om een Letter of Representation, zijnde een bevestiging die wordt afgegeven in samenhang met onze controle van de jaarrekening 2021. Met deze brief bevestigt het dagelijks bestuur onder meer haar verantwoordelijkheid voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Waterschapsbesluit. De getekende Letter of Representation is ontvangen voorafgaande aan de afgifte van onze controleverklaring.

Gecorrigeerde controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die het waterschap heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Waterschapsbesluit dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Ten aanzien van de op pagina 12 beschreven opbrengst uit hoofde van compensatie van bodemdaling als gevolg van zoutwinning, is geconstateerd dat in de concept jaarrekening 2021 in eerste aanleg louter de in 2021 ontvangen vergoeding van € 2,55 miljoen was verantwoord. Naar aanleiding van inspectie van de overeenkomst, afstemming met ons bureau Vaktechniek en in wederzijdse afstemming met uw medewerkers, is vastgesteld dat de aan 2021 toe te rekenen opbrengst bepaald dient te worden in samenhang met de reeds tot en met ultimo 2021 gerealiseerde bodemdaling. Op basis daarvan is een aanvullende vergoeding van € 2,55 miljoen als opbrengst 2021 (en vordering ultimo 2021) verantwoord, zodat de totale, in boekjaar 2021 verantwoorde opbrengst € 5,1 miljoen bedraagt.

Naar aanleiding van onze controle zijn verder geen materiële controleverschillen geconstateerd.

Ongecorrigeerde controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen met een mogelijk materiële impact worden gecommuniceerd met het dagelijks bestuur en als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Eventuele geconstateerde fouten en onzekerheden worden geanalyseerd in samenhang met de vastgestelde controletolerantie van respectievelijk € 920.000 en € 2.760.000. Voorts worden de volgende kwalitatieve factoren in ogenschouw genomen teneinde te bepalen of sprake is van een mogelijke materiële impact:

- ▶ Het effect op het resultaat voor en na bestemming.
- ▶ Het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen.
- ▶ Het effect op significante toelichtingen, individuele items, sub totaal of totaal in de jaarrekening.

Ten aanzien van de aanbestedingen hebben wij een financiële rechtmatigheidsfout geconstateerd die nader is toegelicht op pagina 12. De totale financiële rechtmatigheidsfout bedraagt € 347.000. Behoudens deze financiële rechtmatigheidsfouten hebben wij geen overige financiële rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

Wij bevestigen dat verder geen sprake is van ongecorrigeerde controleverschillen hoger dan het rapporteringsbedrag (€ 92.000 voor fouten en € 276.000 voor onzekerheden) die niet in dit verslag zijn gerapporteerd.